מדינת ישראל
משרד החינוך
המִנהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך יסודי

למידה מרחוק

בעת סגר כללי

חינוך יסודי

כ"ב טבת תשפ"א / 6.1.21

תוכן עניינים

א. פעולות ראשוניות 4
1. רמת בית הספר 4
2. רמת הכיתה 4
3. התנהלות בלמידה מרחוק 4
4. הנחיות לארגון הלמידה 5
5. דגשים לפי שלב החינוך 5
ב. הנחיות כלליות 6
1. יצירת קשר איש ורגשי 6
2. תכנון הלמידה וארגונה 6
3. יום הלימודים המומלץ יכלול: 6
4. תהליכי בקרה ומשוב על הלמידה 7
5. קשר עם הורים 8
ג. הנחיות ללמידה מרחוק לאוכלוסיות עם אמצעי קצה 9
1. המלצות כלליות 9
2. ערוצים דיגיטליים 9
3. רכיבים מודולריים המומלצים לתכנון שבוע בלמידה מרחוק: 9
4. העשרה 10
5. העלאת רמת המעורבות של התלמידים 10
ד. הנחיות ללמידה מרחוק לאוכלוסיות ללא אמצעי קצה 11
1. חומרי הוראה 11
2. מקצועות ליבה 12
ה. הנחיות לחזרה מהסגר 18
1. דגשים ארגוניים 18
2. היבטים רגשיים- חברתיים 19

מנהלים יקרים,

בשל עליה במצב התחלואה, ממשלת ישראל החליטה כי החל מיום שישי ה- 8.1.21, המדינה נכנסת לסגר. הסגר יכלול גם את מערכת החינוך היסודי, בחינוך הרגיל, שתכנס למתכונת של למידה מרחוק.

במסמך זה, האגף לחינוך יסודי מציג את עקרונות הפעלת הלמידה מרחוק, כלים והמלצות ליישומה המיטבי מבחינה לימודית, רגשית וחברתית.

עקרונות מנחים

- **אכפתיות וקשר אישי וחברתי** - שמירה יום יומית על קשר בין מחנכת הכיתה והצוות החינוכי לתלמידים ולמשפחותיהם ובין התלמידים לחבריהם; שמירה על החוסן והמסוגלות של הצוותים והתלמידים.
- **אמון ושקיפות** - אמון ביכולת הצוות החינוכי לתת מענה מותאם לכלל הלומדים, תוך העברת מידע שוטף ומסרים רלוונטיים בין כל השותפים.
- **נגישות וגמישות** - התאמת הלמידה לצרכים ולאמצעים הקיימים, תוך מתן פתרונות מקומיים לצורכי האוכלוסייה.
- **איכות** - הפעלת מערך חינוכי מותאם גיל, איכותי ומשמעותי.
- **מעגלי משוב** - יצירת שגרות של משוב ואיסוף מידע מההורים, מהתלמידים ומהמורים במטרה לעדכן את תוכנית הלמידה בהתאם.

מטרות

- שמירה על רצף חינוכי
- חיזוק תחושת השייכות לקבוצת תלמידי הכיתה, השכבה ובית הספר
- טיפוח כישורי החיים והחוסן האישי של כל התלמידים , תוך העברת מסרים אמפתיים למורכבות לצד מסרים בוני חוסן, תקווה ומסוגלות עצמית.
- למידה ממוקדת בתחומי הליבה
- מתן מענה אישי תומך לתלמידים שנקלעים למצוקה או קושי

א. פעולות ראשוניות

1. רמת בית הספר

- יצירת קשר עם ההורים לצורך מסירת מידע על מתכונת הלמידה, ערוצי התקשורת ושגרת הקשר עם התלמידים וההורים. חשוב שיהיו כמה ערוצי קשר אפשריים בין המורה לתלמידים והוריהם: שיחות וידיאו או טלפון בזמנים קצובים, הודעות טקסט, מיילים. יש להתחשב בהורים דוברי שפות זרות, ולהנגיש את המידע.
- הבניה של מענים מותאמים למשפחות שאין בידן אמצעי קצה (ייתכן שמצב כזה ידרוש הכנת ערכות פיזיות של חומרי למידה).
- איסוף מידע שוטף ועדכני על היבטים לימודיים, רגשיים וחברתיים. אפשר לשאול את התלמידים שאלות, כגון מה שלומם? האם הם רוצים לשתף בהתלבטות או בעיה? באיזו מידה הם חשים בנוח בכיתה הווירטואלית? האם נתקלו בקשיים טכניים? באיזו קלות הם מנווטים ומוצאים את הדרוש להם? האם הם חשים שקולם נשמע? מה אפשר לעשות כדי לשפר את חוויית הלמידה? האם הם בקשר עם חבריהם? למה הם זקוקים?
- איתור וזיהוי תלמידים בקושי, סיכון ומצוקה והנגשת מענה תומך. קישור לערכה לאיתור וזיהוי תלמידים ביסודי המצויים בקושי, מצוקה וסיכון: בעברית בערבית
- יש לתת את הדעת באופן מיוחד לאוכלוסיית ילדי העולים והוריהם, ולהקפיד על שמירת קשר רציף וחברתי עם ילדי הכיתה. כמו כן, יש להתייחס למענים רגשיים ולימודים הנדרשים.

2. רמת הכיתה

- שיחת הכנה עם התלמידים, והסבר על הצפוי בשבועות הקרובים. התייחסות להיבטים ארגוניים, לרבות לקיחת ספרים, חוברות, מחשבים ניידים וציוד שישמשו אותם בלמידה מהבית. **חשוב לקיים** שיחה זו באופן מקוון גם עם תלמידים שאינם נוכחים בביה"ס מסיבות שונות.
- עבור תלמידי כיתה א'-ב' חשוב שהתלמידים יקחו איתם חומרי לימוד המתאימים לרמות התפקוד שלהם אשר ישמשו אותם ללמידה במשך זמן הסגר לדוגמה: אביזרים וחומרי המחשה המסייעים להוראת הקריאה והמתמטיקה, ספרי קריאה ברמת קריאה עצמית.
- הצגת מתכונת הלמידה מרחוק, ערוצי התקשורת האישיים והכיתתיים והשגרות שיתקיימו בתקופת הסגר.
- הסברה ושיח אודות הסיבות שהובילו להחלטה על הסגר ועל אורחות החיים וההקפדה הנדרשת גם בתקופה זו.
- עיבוד רגשי של חוויית הפרידה החוזרת.
- קיום שיח עם ההורים על מתכונת הלמידה המתוכננת ומענה לצרכים שעולים.

3. התנהלות בלמידה מרחוק

- הפעלת תוכנית פדגוגית שבועית, מותאמת. מצ"ב מסמך עקרונות הלמידה מרחוק.
- מפגשי הצוות יוקדשו לתמיכה רגשית, לשיתוף, עדכון במידע שוטף והיוועצות פדגוגית.
- שמירה על קשר רציף עם התלמידים וההורים, באמצעים העומדים לרשותם.
- איתור תלמידים עם קשיים ותלמידים בסיכון ומתן מענים מותאמים בסיוע צוותי תמיכה.
- קיום שיח רגשי עם תלמידים באופן אישי ובקבוצות.

- יש לשים לב לאותם תלמידים שעדיין לא חזרו ללמידה בבתי הספר בשל מחלה שלהם או של קרוב משפחה. החזרה לסגר מאפשרת להם להיות חלק מהביתה אך חשוב לתווך עבורם את החוויה ולעזור להם להשתלב בלמידה הביתתית

4. הנחיות לארגון הלמידה

- הלמידה תתקיים לפחות חמישה (5) ימים בשבוע.
- בכל יום, מומלץ לפתוח את יום הלמידה ולסגור אותו עם כלל תלמידי הביתה, על מנת ליצור שגרה קבועה ותחושת שייכות ובטחון.
- שעות הלימוד בכל שכבת גיל יכללו תמהיל של למידה סינכרונית וא-סינכרונית בהתאם לשכבת הגיל:
  - **בביתות א-ד'**- מומלץ לקיים מפגשים בלמידה סינכרונית, ביחידות זמן של עד 20 דקות למפגש .
  - **בביתות ה'-ו'/ח'**- מומלץ לקיים מפגשים בלמידה סינכרונית, ביחידות של 30 דקות למפגש.
  - יתרת השעות בכל שכבת גיל תתקיים בלמידה א-סינכרונית.
- הלמידה תנוהל על פי מערכת שעות הידועה לכל השותפים, מומלץ שמערכת הלמידה, תשלח מידי שבוע, מספר ימים מראש.
- הקפדה על קשר יומיומי עם התלמידים, בפתיחה וסגירת יום הלימודים ובמסגרות הלמידה הנוספות.
- הוראה-למידה במסגרות קבוצתיות קטנות וביחידות זמן קצרות.
- המלצה לא לקיים מבחנים דרך ערוץ מקוון.
- התכנון יהיה גמיש ויאפשר לכלל התלמידים להשתתף בלמידה מהבית, ובכלל זה למידה מרחוק לפי התנאים הקיימים בבתיהם.

5. דגשים לפי שלב החינוך

כתות א'- ב'	כתות ג'- ד'	כתות ה'- ו'
מענה רגשי וחברתי חיזוק הקשרים החברתיים בקרב התלמידים	מענה רגשי וחברתי חיזוק הקשרים החברתיים בקרב התלמידים	מענה רגשי וחברתי חיזוק הקשרים החברתיים , חיזוק תחושת המסוגלות העצמית
ביסוס מיומנויות שפתיות וקידום תהליכי רכישת השפה הכתובה	השלמת פערים לימודיים בדגש על שפה, מתמטיקה ומדעים	השלמת פערים לימודיים בדגש על שפה, מתמטיקה, מדעים ואנגלית הכנה למעבר לחטיבה (כתות ו')

ב. הנחיות כלליות

1. יצירת קשר איש ורגשי

- קיום קשר רציף, יום-יומי ועקבי של המחנך עם התלמידים, במרחבים השונים, כגון מסרונים, טלפון, ערוצי מפגשים וירטואליים ועוד, בתוך מתן מקום לשיח המאפשר הבעת רגש, שיתוף בחוויות ובתחושות ופנייה לעזרה.
- פתיחה וסגירה של יום על-ידי מחנכת הכיתה עם כלל תלמידי הכיתה. מומלץ להשתמש בתוכנית 'שיר של יום' המציעה שיר לפתיחת יום ושיח רגשי עם התלמידים.
- יצירת מסגרות זמן קבועות ללמידה רגשית חברתית לפחות אחת ביום לשם טיפוח כישורי החיים והחוסן ומתן כלים לתקשורת בינאישית.

2. תכנון הלמידה וארגונה

- תכנון שבוע למידה הכולל למידה סינכרונית ולמידה א-סינכרונית, למידה עם המורה ולמידה עצמאית. הקצאת זמן ופעילויות מגוונות על פני הרצף השבועי והיומי, להיבטים רגשיים חברתיים.
- התאמת התכנים, המשימות ורמת הקריאות של הטקסטים ליכולות של התלמידים.
- מיקוד במקצועות הליבה בהתאם למיקודים בשנה זו: שפה, מתמטיקה, אנגלית, מדעים.
- שילוב היבטים הפגתיים וחברתיים – שילוב שיעורי כישורי חיים ושיעורי מפתח הלב.
- שילוב תכנים העוסקים בט"ו בשבט ובעונת החורף.
- תכנון המשימות מראש תוך מתן אפשרות לבצע אותן בחלקים לאורך היום ולאורך שבוע הלמידה.
- תוכנית העבודה השבועית תפורסם מדי שבוע לתלמידים והוריהם.
- שיבוץ משימות קבוצתיות (בקבוצות קטנות) לעידוד שיח חברתי וקשר בין כלל התלמידים.
- באוכלוסייה ללא אמצעי קצה מומלץ לקיים שיחת טלפון לכל תלמיד.
- תכנון מערכת אישית לתלמיד עם צרכים מיוחדים בשילוב אישי, בשיתוף מורת השילוב.
- שילוב תכנים של התנהלות מיטבית ברשת ומניעת פגיעה ברשת, כחלק מהשגרה.
- שימוש תכוף בחיזוקים חיוביים, משובים מקדמי למידה, שבחים על המאמץ .

3. יום הלימודים המומלץ יכלול:

- פתיחה וסגירה של יום עם כלל תלמידי הכיתה.
- מפגשים סינכרוניים - **מומלץ בקבוצות קטנות**. פעילויות א-סינכרונית **ביחידות זמן קצרות** בהתאמה לשכבת הגיל. פעילויות אלו יכולות להתקיים בהרכבים שונים, ולכלול לדוגמה: משימות חקר, משימות מחומרי הלימוד ואתרי תוכן, הפניה לצפייה במערכת השידורים הלאומית, קריאת ספרי קריאה, פעילות גופנית, האזנה להסכתים (פודקאסטים), פעילויות של יצירה, אומנות ומוזיקה וכדומה.
- מפגש בדגש רגשי-חברתי.
- בתכנון השיעור ניתן להיעזר בכלי לתכנון ולמשוב על שיעור בלמידה מרחוק.

4. תהליכי בקרה ומשוב על הלמידה

- קיום תהליכי משוב ובקרה של התלמידים על תהליך הלמידה ועל התוצר ברפלקציה אישית ובמשוב עמיתים. תהליכים אלו יאפשרו לתלמידים הזדמנות ללמוד מהצלחות ומטעויות לצורך חידוד ההבנה, פיתוח החשיבה, ולשפר את ביצועיהם.
- קיום משוב והערכה של המורים ביחס לתהליך ולתוצרים. לדוגמה:
  - משוב הכולל ביטויי קשר ואכפתיות; שילוב גילויי רגש במשוב לתלמיד כדוגמת "ממש שמחתי לראות שהשתתפת", "אני גאה בך שהצלחת לפתור את המשימה הזו". להרחבה ניתן לקרוא
  - שימוש במשוב מוקיר מיידי, כמו מילים חמות, מדבקה או רגשון (אימוג'י), הנשלחים לתלמידים על שליחת ביצוע משימה.
  - שימוש במשוב פדגוגי מפורט למשימות קצרות; משוב על משימה שהתלמידים ביצעו, הכולל התייחסות לחוזקות ולנקודות הטעונות שיפור.
- תכנון זמנים ומצבים לקבלת משוב מהתלמידים: מה עובד? מה הם אוהבים? מה מסקרן אותם ללמוד עכשיו? מה היה קשה? מה הם הצליחו לעשות לבד?
- חשוב להנחות את התלמידים בהכנת טבלת תכנון שבועי למשימות הלמידה השבועיות.
- לזמן לתלמידים משימות שהם יכולים לבצע עם עמיתים ולשוחח איתם על אודותיהן.
- קיום שיח רפלקטיבי בסיום שבוע הלימודים ויצירת שגרה בקרב התלמידים של התייחסות ללמידה שלהם באמצעות שאלות מכוונות. **מצ"ב דוגמה:**

	מה אני לומד היום?	**האם הספקתי לסיים את המשימה?**	**המשימה הייתה קשה, מתאימה או קלה?**	**איזו משימה הכי אהבתי?**	**למה אהבתי את המשימה הזו?**
יחידה ראשונה	פתיחת יום רגשית-חברתית				
הפסקה	מה עשיתי בהפסקה הזו?/מה אכלתי בארוחת הבוקר?				
יחידה שנייה	פעילות גופנית/אומנות/מוזיקה				
הפסקה	מה עשיתי בהפסקה הזו?/עם מי שיחקתי?				
יחידה שלישית	מתמטיקה/עברית/קריאת ספר/מדעים/אנגלית				
הפסקה	מה עשיתי בהפסקה הזו?/עם מי שוחחתי?				
יחידה רביעית	בחירה מגוונת (כדור הארץ, אומנויות, מסע ישראלי, שפות, ספרות ילדים, תרבויות, קיימות, תנועה ועוד)				
יחידה חמישית	סגירת יום רגשית- חברתית				

5. קשר עם הורים

- דיווחים שוטפים – עדכון ההורים בדרכים שונות על תוכנית העבודה השבועית ועל נושאים נוספים, באמצעות ערוצי הקשר הזמינים להם, כגון דוא"ל, מסרונים, פגישות בערוצים דיגיטליים.
- מעקב אחר השתתפות והשלמת משימות. שיח רציף עם ההורים על נוכחות, השתתפות ולמידה.
- שיחות אישיות קבועות שיאפשרו למורה למפות את צורכי התלמיד ואת יכולות המשפחה, לחשוב איתם על פתרונות להתאמת תהליך הלמידה ולקבל משוב שוטף על התקדמות התלמיד.
- להורים המעוניינים - הדרכה והרצאות בסוגיות מגוונות, כגון תמיכה בלמידה של הילדים, סיוע בארגון סדר היום, יצירת קשרים חברתיים בעת סגר. אם קיימים קשיים משמעותיים. הפניה של ההורים ושל הילד, במידת הצורך, לתמיכה רגשית/חברתית באמצעות השירותים הפסיכולוגיים החינוכיים של בית הספר.
- הפניית ההורים לחומרי העשרה והדרכה בפורטל הורים.

ג. הנחיות ללמידה מרחוק לאוכלוסיות עם אמצעי קצה

1. המלצות כלליות

- יצירת איזון בין ההיבטים השונים: רגשי, חברתי, לימודי ותנועתי.
- יצירת קבוצות להשלמת פערים על פי צורכי התלמידים.
- מחנך הביתה יוודא מדי יום נוכחות של כלל תלמידי הביתה(בפתיחה הלמידה ובסיומה).
- המורה ייצור קשר ולברר את סיבת ההיעדרות לגבי תלמידים אשר נעדרו מהלמידה.

2. ערוצים דיגיטליים

להלן שלושה ערוצים מרכזיים ללמידה מרחוק, העומדים לרשותכם מכל מקום ובכל עת וללא עלות:

א. ביתה וירטואלית- מפגש ביתה וירטואלי (מפגש סינכרוני) הוא מרחב וידיאו המאפשר למשתתפים בו, מורים ותלמידים, לדבר, לשמוע ולראות זה את זה ולקיים פעילויות לימודית, חברתיות ורגשיות, לשוחח, לשחק, לשתף במחשבות ורגשות, הצגת מידע ומתן משימות למידה ועוד. למידע על אודות מפגשי ביתה וירטואליים אתם מוזמנים להתעדכן דרך המרחב הפדגוגי – כללים והנחיות למפגש ביתה וירטואלי.

ב. אולפן שידורים לאומי- מערכת שידורים לאומית היא מערכת הפועלת מגן ועד י"ב בשפה העברית ובשפה הערבית, המשדרת על פי מערכת סדורה הרצאות במגוון רחב של תחומים: מקצועות הלימוד, העשרה ופעילויות הפגה, באופן ישיר ובמאגר. מערך זה עומד לרשות המורים, ניתן לשלב את השידורים במסגרת מערכת השעות היומית/שבועית. מערכת השידורים מותאמת לתוכניות הלימודים בכל אחד מהמקצועות המשודרים.

ג. תוכן דיגיטלי -התוכן הדיגיטלי מעשיר ומקדם תהליכי הוראה ולמידה. שילובו בפעילות הלימודית מאפשר למידה פעילה וחווייתית בסביבה דינמית ואינטראקטיבית, עשירה במשאבי מדיה מסוגים שונים כדוגמת ספרים דיגיטליים, סביבות תוכן, חומרי הוראה, קורסים מקוונים, משימות לימודיות מתוקשבות, תרגול וסימולציות, מאגר הקלטות אקדמיה ברשת, משחקים לימודיים, חידונים והפעלות במגוון תחומים. בחלק הולך וגדל מתכניות הלימודים פותחו יחידות הוראה מתוקשבות המציעות פריטי למידה מאפשרות תכנון למידה והתאמת הלמידה ללמידה מרחוק. המורים מוזמנים להשתמש בהם ובפלטפורמה עליהם נבנו לצרכי פיתוח הוראה

3. רכיבים מודולריים המומלצים לתכנון שבוע בלמידה מרחוק:

פתיחת יום:
שיר של יום, מעגל קשב, סיפור בהמשכים, שיח אקטואלי

סגירת יום והכנה ליום הבא:
סיכום הלמידה, חוויות, תחושות, הכרת הטוב

פעילויות תנועתיות:
חינוך גופני, מחול

שיעורים בתחומי הליבה:
שפה, מתמטיקה, אנגלית ומדעים

פעילויות העשרה:
צפייה בסרט, צפייה בהצגה

פעילויות רגשיות-חברתיות:
כישורי חיים, מפתח הל"ב, שיח חברתי על נושאים משתנים

עקרונות לבניית מערכת שעות

- חשוב לקיים מעקב אחר התלמידים המשתתפים במפגשי הפתיחה והסיום ויצירת מצב שבו כל תלמיד מקבל הזדמנות לשתף.
- בזמני הלמידה בקבוצות יש להקדיש זמן למשוב לתלמידים על הלמידה והתוצרים שלהם.
- יש להקדיש זמן גם למפגשים סינכרוניים אישיים עם תלמידים בהתאם לצורך.
- תכנון הזמן יכלול בעיקר עבודה בקבוצות קטנות ויכלול זמן למנוחה, ארוחות, הפוגות וכד'.

ארגון יום הלמידה

- יבנה בהלימה לתוכנית העבודה של המורה.
- יכלול פעילויות לימודיות, חברתיות ותנועתיות בהנחיית המורה ולבחירת התלמידים.
- זימון מסגרות למידה בהן ארגון לומדים אישי, קבוצה קטנה ומליאה.
- הנחיית התלמידים לפעול בחלקים שונים של הסביבה הביתית הקרובה (בהתאם להנחיות).
- יצירת זמני פעילות דינמיים ומשתנים על פי רצף היום והשבוע, בהם ניתן דגש למיומנויות שונות.

4. העשרה

שילוב העשרה תרבותית במערכת השעות לפחות פעם אחת בשבוע. לדוגמה באמצעות קישור להצגות חינמיות, סיורים וירטואליים במוזיאונים וסרטים. יש להקפיד לציין את שם היוצר והיצירה, בתוך הדגשה שאין להפיץ את היצירה מעבר למפגש עצמו, כדי לשמור על זכויות יוצרים.

5. העלאת רמת המעורבות של התלמידים

- שימוש בערוצים שמיעתיים, חזותיים ותנועתיים כדי להיענות לשונות בצורכי התלמידים.
- יצירת חיבור אישי בלמידה, למשל תלמידים הלומדים אות ומתבקשים לחפש חפצים.
- בסביבתם הקרובה (הביתית) ששמם מתחיל באות זו.
- שילוב משחקים בתהליכי ההוראה כדי להגביר את החוויה וההנאה מהלמידה.
- התאמת תכנים ומשימות ללמידה עצמית לטווח ההתפתחות המשוער של התלמידים - על פי היכולת של הילד לעשות לבד, בתוספת רמת אתגר.
- שילוב משימות מגוונות המאפשרות לתלמידים יצירתיות, בחירה וגמישות.

ד. הנחיות ללמידה מרחוק לאוכלוסיות ללא אמצעי קצה

1. חומרי הוראה

חומרי ההוראה העומדים לרשות המורים לתכנון שבוע הלמידה:

א. אתר לומדים בביטחון

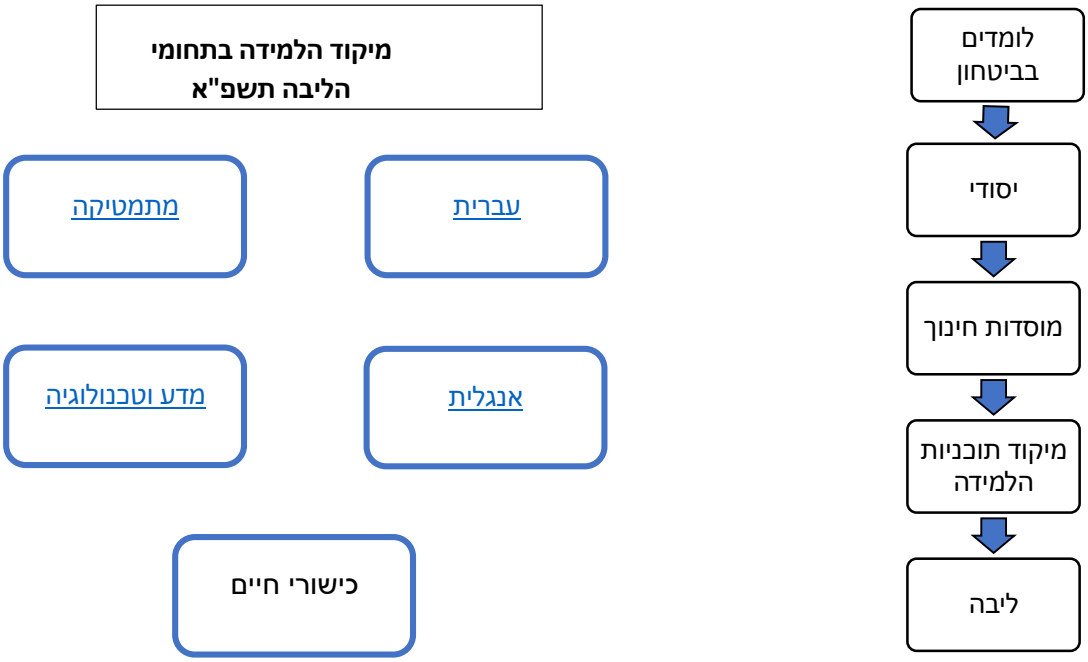

ב. תיק תוכנית לימודים לעובדי הוראה

ג. ספרי לימוד מאושרים תשפ"א

2. מקצועות ליבה

- **עברית – חינוך לשוני**

  - במהלך שבוע הלימודים יש לזמן לתלמידים התנסות בארבע אופנויות השפה: קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה.
  - במשימות המפנות לקריאה עצמית יש לשים לב לרמת הקריאה העצמית של כל אחד מהתלמידים בכיתה.
  - באתר מפמ"ר אפשר למצוא מגוון יחידות הוראה על פי שכבות גיל, מגוון משימות הערכה וכן המלצות להוראה מרחוק

דגשים להוראה מרחוק בכיתות א-ב

- יש לצייד את התלמידים בחומרי הלמידה לזמן הלמידה מרחוק לדוגמה: אביזרי המחשה שהתלמידים מכירים ומשתמשים בהם בכיתה כגון סרגל אותיות, כרטיסי עיצורים/מילים שנלמדו, ספרי קריאה ברמת הקריאה העצמית לצורך המשך הקריאה בבית, ספרי קריאה שהורים יכולים לקרא באוזני התלמידים, מקראה של שיטת הוראת הקריאה
- כדאי להמשיך את העיסוק בתכנים ובמיומנויות שנלמדו בכיתה כדי ליצור רצף למידה והקשר מוכר לתלמידים.
- ספרות וספר – חשוב להקדיש זמן להקראה של ספרים, סיפורים ושירים בפני התלמידים. לשוחח עימם על תוכן היצירה, רגשות ומחשבות. כמו כן, ניתן לזמן בעקבות הקריאה משימות פשוטות וחווייתיות. כרטיסיות הפעלה חוויתיות.
- שימוש בספרי לימוד – יש להתאים לתלמידים משימות אותן הם יכולים לבצע באופן עצמאי בהתאם לרמת הקריאה ויכולת הכתיבה שלהם, תוך ליווי ומעקב.
- מומלץ לזמן לתלמידים משימות ארוכות טווח שיוכלו לבצע בזמנים שונים. כגון: איסוף מילים בבית לפי נושאים, כתיבת יומן, תגובה, קריאה בהמשכים, תצפית יומית על בעל חיים בבית או על תופעת טבע בחצר, יצירת משחקים, ועוד.
- כדאי לזמן לתלמידים משימות כתיבה בהתאם לעקרונות תלקיט הכתיבה. את המשימות מומלץ להתאים לתקופה הנוכחית כגון; חוויה אישית על המעבר מהלמידה בבית הספר ללמידה בבית, סיפור על משהו מצחיק שקרה במשפחה שלי בתקופת הסגר. חשוב לקיים עם התלמידים שיח מקדים לצורך תכנון הכתיבה וחשיבה על מטרת הכתיבה, הנמענים ותוכן הכתיבה. יש לאפשר לתלמידים לשלוח את משימת הכתיבה ולשוחח איתם על אודות תוצר הכתיבה. חשוב להקצות בענן הכיתתי מקום להצגת תוצרי הכתיבה של תלמידי הכיתה.
- היעזרו במערך השיעורים המצולמים או במצגות הנלוות להם. השיעורים כוללים משימות שאפשר לתת לתלמידים לבצע.

חומרי למידה והדרכה להוראה מרחוק בכיתות א'-ב' באתר החינוך הלשוני, תחת הלשונית "למידה בחירום מרחוק":
https://edu.gov.il/mazhap/Hebrew-Primary/Pages/ages.aspx

קריאה

- בכל יום במהלך השבוע, יש לתכנן זמן לקריאה עצמית של ספרים באמצעות הפניה להאזנה לקריאת ספרים במרשתת באתרים שונים, קריאת ספרים הנמצאים בבתי התלמידים. אפשרות נוספת היא להפנות את התלמידים לקריאת ספרים שחולקו במסגרת תוכנית "ספריית פיג'מה".
- חשוב לנהל עם התלמידים שיח על אודות הספרים שקראו. ניתן לשאול שאלות המאפיינות שיח ספרותי, כגון מה אהבת? מה ריגש אותך? האם קרה גם לך? וכדומה.
- במהלך השבוע יש להקצות זמן להאזנה לספרים וסיפורים – המורים יכולים להקליט את עצמם קוראים, להפנות לאתרים חינמיים או לאתרים שלבית הספר יש הרשאה להכנס אליהם ובהם יש אפשרות להאזין לקריאה של סיפור או ספר.
- חיזוק שטף הקריאה הקולית – חשוב להקשיב לתלמידים קוראים, אם באמצעות מפגש פרטני מרחוק, אם באמצעות משלוח הקלטה למורה, או אפילו קריאה בבית לשם תרגול עצמי. קטעי הקריאה ייבחרו על ידי התלמידים או יוצעו להם על ידי המורה בהתאם לרמת הקושי המתאימה לכל אחד.
- קריאה של טקסטים עיוניים מתחומי העניין של התלמידים ותחומי הדעת. חשוב להתאים את רמת הקריאות של הטקסטים לרמת הקריאה העצמית של התלמידים.

דוגמאות מאתר מפמ"ר
ספרי קריאה מומלצים (ספרות לבתי הספר היסודיים)
מגוון פעילויות לעידוד הקריאה
דוגמאות לפעילות בעקבות ספרי קריאה
חדשון לילדים

כתיבה

- במהלך השבוע יש לזמן לתלמידים התנסויות בכתיבה במגוון של סוגות, כגון טקסט למטרות טיעון ושכנוע, כתיבת סיפור, כתיבת חוויות וכדומה.
- מומלץ לבחור בין 2-3 טקסטים שכתבו התלמידים ובאמצעותם לבדוק את התקדמותם.
- חשוב לזהות מגוון של הזדמנויות לכתיבה.
- כתיבה ארוכת טווח –כדאי להציע משימות של כתיבה ארוכת טווח, כגון מטלת חקר בנושא שמעניין את התלמידים, יומן רפלקטיבי על הימים שבבית, תצפית על הסביבה.

מגוון הצעות לפיתוח יכולת הכתיבה והבעה בכתב

שיח דבור

- מומלץ לזמן משימות שבהן התלמידים מתבקשים לשוחח זה עם זה על נושאים שונים בגון: חוויות, תחביבים, פעילות ספורט אהובה.
- ניתן לבקש מהתלמידים להקליט את עצמם מתארים תחביבים, מסבירים תופעת טבע או נושא לימודי.
- ניתן לתכנן יחידות זמן בהן תלמידים מלמדים תלמידים סביב תחומי ענין וידע שלהם.
- כדאי להציע לתלמידים להאזין במהלך השבוע לתוכניות טלוויזיה מומלצות ולצידן משימת האזנה כללית, כגון במה עסקה התוכנית, על מה בעיקר דובר בה, מה למדתי ממנה, האם עניינה אותי, ממה נהניתי וכדומה.

דוגמה למשימות לשיח בנושא לימודי

דוגמה להזדמנויות לשיח רגשי

בכל שאלה והתלבטות אפשר לפנות לצוות המדריכות הארציות והמחוזיות

וכן למפמ"ר עברית בכתובת daliahl@education.gov.il

מדריכות מחוזיות ית - חינוך לשוני.docx

- **מתמטיקה**

בלימודי המתמטיקה בחינוך היסודי התלמידים רוכשים מושגים ומבנים באריתמטיקה ובגיאומטריה. במהלך שנות הלימוד בבית הספר, המתמטיקה נלמדת באופן ספירלי, כך שמושגים מתמטיים רבים נלמדים כמה פעמים בתוך הרחבת הידע של התלמיד והעמקתו. מומלץ להנחות את התלמידים ללמוד מתמטיקה חצי שעה עד שעה ביום (בהתאם לשכבת הגיל). יש לוודא שבידי התלמידים חוברות הלימוד וערכת האביזרים הנלווית לכל חוברת.

אפשר למצוא באתר מפמ"ר ובתיק תוכניות לימודים את תוכנית הלימודים המלאה, בעברית ובערבית, ואת מסמך ציוני הדרך, הכולל דוגמאות למשימות מתמטיות לכל הביתות על פי נושאי הלימוד והמיומנויות הנדרשות. את סדר הוראת הנושאים בתשפ"א אפשר למצוא במסמך סדר הוראת הנושאים על פי חודשי השנה.

הוראת המתמטיקה בבית הספר היסודי צריכה להיות מכוונת לחשיבה ולהבנה, לצד שליטה במיומנויות מתמטיות הדורשות תרגול ושינון. במשימות הנשלחות לתלמידים יש לשלב משימות בדרגות קושי שונות, לחשוף תלמידים למשימות ברמות חשיבה מסדר גבוה ולהנחותם להיעזר במגוון אמצעי המחשה. אין להסתפק במתן תרגילים בלבד.

אפשר למצוא משימות ודפי עבודה בעברית ובערבית באתרים האלה:

- **תכנית לימודים מוארת** (בעברית ובערבית) – קישורים לשיעורים במתמטיקה שצולמו במסגרת שידורי החירום
- **תיקיית המצגות** הנלוות לשיעורים המצולמים (בעברית ובערבית)
- תיקיית מצגות ומערכי שיעור לביתות א-ו.
- במרחב הפדגוגי יחידות הוראה במתמטיקה , הכוללות מצגות והנחיות קצרות למורים.

- באתר המפמ"ר מפורסמות **משימות החודשיות** מותאמות לכל שכבת גיל ולכל חודש בשנה. הדפים מביאים בחשבון את התקדמות הלמידה באותה שכבה ואת האירועים החלים באותו חודש בלוח השנה, והם מיועדים להעשרה ולאתגר ברמת חשיבה גבוהה לכל תלמידי הכיתה.
- מרכז מורים ארצי למתמטיקה בחינוך היסודי –מאות דפי עבודה המותאמים לנושאי ההוראה ולשכבות הגיל.
- משימות ביצוע והערכה – משימות הערכה לתלמידי ג-ו באתר ראמ"ה (בעברית, בערבית ומשימות המותאמות לתלמידי המחוז החרדי).
- דוגמאות למשימות הערכה המלוות במחוונים אפשר למצוא באתר מפמ"ר. אוגדן משימות הערכה המלווה במחוונים ובדוגמאות לפתרונות תלמידים אפשר למצוא באתר מרכז המורים למתמטיקה ביסודי.

בכל שאלה והתלבטות אפשר לפנות לצוות המדריכים הארציים והמחוזיים.

- **מדע וטכנולוגיה**

- הוראת מדע וטכנולוגיה מיועדת לעורר סקרנות מתוך פליאה נוכח תופעות טבע, ורצון להבינן בלמידה חקרנית. המטרות המרכזיות של הוראת המקצוע הן לפתח ידע, חשיבה, ערכים ומיומנויות מדעיות והנדסיות.
- לשם כך, ניתן להיעזר בחומרי הוראה, למידה והערכה רבים, משימות אוריינות הנמצאים במסמך מיקוד הלמידה במדע וטכנולוגיה וכן ביחידות ההוראה החדשות , בפורטל עובדי הוראה-מרחב פדגוגי ובאתר מטר, לשימושכם המושכל.
- חשוב לציין כי לשכבות הגיל א' ב' נכתבו 4 יחידות הוראה חדשות למורים בנושאים: חומרים – תכונות ושימושים, שיניים, עונות השנה ותקשורת-חושים.
- בנוסף, לנוחיות המורים, קובצו כל משאבי ההוראה מרחוק במדע וטכנולוגיה (דגמי הוראה, שיעורים מצולמים, משימות הערכה, סרטונים, ניסויים, שיתופי מורים ועוד) תחת קובץ שיתופי אחד.
- אנו רואים חשיבות רבה בהמשך קידום תהליכי החקר, כחלק מתרבות הלמידה במדע וטכנולוגיה ומבקשים להמשיך ולקדם תהליכים אלו גם בהוראה מרחוק. לרשות המורים עומד פורום חקר בו ניתן להעלות שאלות וסוגיות שונות בתחום החקר.
- ניתן בזאת עידוד נמרץ להתנסויות בביתות א' ב' שיכולות להיעשות במגוון דרכים: ניסויים ותצפיות, משחקים, צפייה בסרטונים, בניית דגמים, הפעלת הדמיות וכן מקריאת קטעי מידע מסקרנים.
- מעבר לכך, בכל שכבות הגיל , מודגשת בזאת החשיבות הרבה של ניצול ימים בהם התלמידים נמצאים בבית לביצוע התנסויות ביתיות, בכפוף להנחיות הבטיחות להוראה מרחוק. מצורפות מגוון הצעות לניסויים ביתיים.

בכל שאלה או התלבטות ניתן לפנות לצוות הפיקוח וההדרכה הארצי

- **אנגלית**

עקרונות מנחים בלימוד ותרגול אנגלית באופן עצמאי בבית:

- במהלך השבוע יש לזמן לתלמידים התנסות בארבע אופנויות השפה: קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה. ניתן למצוא דגם כאן באתר הנותן דוגמאות ללמידה מרחוק עם תכנון שבועי על ידי מורה מנוסה: Tonya Coffey מ־Shen Valley Vegan teacher.
- כדאי לעודד קריאת ספרונים קצרים עם תמונות, יש לשים לב לרמת הקריאה העצמית של כל אחד מהתלמידים.
- יש לשים דגש על רכישת אוצר מילים חדש.
- כדאי להיעזר בבית בספר הלימוד ובחוברת העבודה שנקנו לשימוש בביתה.

להלן חומרי למידה זמינים מאתר המפמ"ר עם הפניות להתנסות ותרגול מגוון אופנויות השפה:

- מיומנויות דיבור Speak Up
- שירים וקטעי וידיאו קצרים לצפייה והאזנה Learn in Tune
- מבחר חומרי למידה באנגלית בפורטל משרד החינוך
- חומרי הוראה בפורטל יסודי

בכל שאלה ניתן לפנות למפקחים לאנגלית במחוזות או למדריכים ארציים.

קישור לשלוש דוגמאות לדפי עבודה באנגלית

להפעלה עצמית או בעזרת הורה, בן משפחה או חבר

- **בישורי חיים**

יש לאפשר מפגשי שיח רגשי-חברתי לאורך תקופת הלמידה מרחוק. מפגשי בישורי חיים בהם התלמידים משתפים באשר על ליבם, מזהים את כוחותיהם וחוזקותיהם, מטפחים חוסן אישי ותחושת מסוגלות ומעמיקים קשרים חברתיים ומיומנויות חברתיות.

לרשותכם:

- קישור להנחיות לשיח רגשי עם תלמיד/ה ביסודי בעברית בערבית
- התנהלות מיטבית ברשת בתנאי למידה מרחוק ויצירת קשרים חברתיים מרחוק.

קישור לאגרת ליסודי על התנהלות מיטבית ברשת, התמודדות עם מצבי פגיעה ופניה למוקד 105

קישור לשיעורים מוקלטים של בישורי חיים

מפגשי "בישורי חיים" ושיעורי "חוסן"

- **חינוך חברתי ערכי**

יש לקיים למידה חברתית ערכית באופן רציף ועקבי בהיבטים כמו:

- שיתוף ברגשות ועיבוד חוויות התקופה
- פעילויות לטיפוח תחושת השייכות
- שיחות עם המורה באופן אישי או קבוצתי
- שמירה על קשר עם חברים בערוצים שונים

הצעות לחומרי למידה בשעת חינוך:

"מפתח הל"ב בצל הקורונה"

כלים לשיח רגשי-חברתי בשגרת קורונה

מנהיגות תלמידים מרחוק

בכל שאלה והתלבטות בתחום החברתי ערכי אפשר לפנות למדריכות המחוזיות לחינוך חברתי ערכי

ה. הנחיות לחזרה מהסגר

1. דגשים ארגוניים

א. היערכות לקראת החזרה:

- קיום מפגש מליאה מקוון עם כלל צוות המורים ועדכון עיקרי המתווה הרלוונטי
- הכנת מערכת שעות מותאמת בהתאם למשאבים הקיימים ולדגשים בכל שכבה
- קיום מפגשים מקוונים עם צוותים שונים (שכבות, מקצועות) לתכנון הלמידה
- שיבוץ המחנכים, המורים המקצועיים ועוזרי החינוך לקבוצות, בהתאם למתווה שיפורסם
- שיתוף עדכון ההורים במידע והנחיות העדכניות
- קיום מפגש עם יועצת ביה"ס לקבלת המלצות לקיום שיח רגשי מיטבי
- הקצאת זמן של אנשי צוות לתמיכה במורים בהיבטים פדגוגיים ורגשיים (יועצת בית הספר, פסיכולוג/ית, רכז תקשוב, רכזת השתלבות, מדריכה)
- התאמת הסביבה הבית ספרית לצורכי המורים.
- לרשותכם – לקט רעיונות לעבודה עם צוותי החינוך, קרן האור שלי – סדנה לצוותי חינוך בתקופת הקורונה ומצגת מלווה
-

ב. ביום החזרה

- הסברה על חשיבות ההקפדה על אורחות החיים - עטיית מסכה, שמירה על ריחוק פיזי והיגיינה/רחיצת ידיים
- הקצאת זמן לשיתוף בחוויות, שאלות ומחשבות שליוו את התלמידים בתקופת הסגר

ג. במהלך השבוע הראשון

- הקפדה על יצירת מסגרת ליום הלימודים: פתיחה וסיום בשיח מקרב ראו תוכנית "שיר של יום"
- שיח מתמשך עם מורי בית הספר לזיהוי צרכים שעולים ולפעולה למתן מענים

2. היבטים רגשיים- חברתיים

א. חיזוק הכיתה כקבוצה חברתית

- חשוב לאפשר לתלמידים כניסה מדורגת לתוך שגרה בטוחה, מוכרת ונעימה. ההזדמנות לשתף ולעבד יחד את חוויות התקופה חשובה להמשך השנה. חשוב לשלב מידי יום פעילויות המחזקות קשרים חברתיים ושיח תומך בהיבטים רגשיים
- חשוב לשלב מידי יום שיח במטרה להעמיק את ההיכרות עם החברים לכיתה/לקבוצה ולחזק את תחושת השייכות והמוגנות
- שיתוף בחוויות אישיות מתקופת הסגר תוך מיקוד בבוחות שסייעו לעבור את התקופה
- הגדרה מחודשת של הכללים להתנהלות בקבוצה ובכיתה (גם בלמידה מרחוק)
- פתיחה וסגירה של יום בכיתה המלאה/בקבוצה בשיח רגשי-חברתי, בשיר, במשחק, בתנועה וכו'
- הקפדה על שגרות שיאפשרו שיתוף ועיבוד של רגשות ודרכי התמודדות באמצעות מפתח הל"ב ובישורי חיים
- חלוקת תפקיד לכל תלמיד תוך יצירת התאמות לתקופה והקפדה על הנחיות התו הסגול
- עידוד לאינטראקציות חברתיות גם מעבר לשעות הלמידה
- שילוב מסרים חברתיים רלוונטיים גם בהוראת תחומי הדעת

ב. קשר מורה-תלמיד: טיפוח יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים באמצעות:

- שיח רגשי-חברתי במפגשים אישיים וקבוצתיים במטרה לברר למה הילדים זקוקים, כיצד הם חווים את השגרה החדשה, ממה הם חוששים ועוד
- קביעת נהלים לשמירה על קשר מתמשך עם המורה גם בלמידה מרחוק
- יצירת הפוגות ביום לטובת שיח כיתתי קצר (גם בשיעורים של מורים מקצועיים) המאפשר להכיר את התלמידים מזוויות שונות (תחביבים, חוויות משפחתיות, חוזקות וכד')
- יצירת מסגרות זמן בעת הלמידה העצמית המאפשרות לתלמיד לפנות אל המורה לבקשת עזרה (העצמת תחושת הנגישות של המורה לצרכי התלמיד)

ג. כלים והצעות ללמידה רגשית-חברתית-ערכית

- "אכפת לי ממך": שיח אישי-רגשי עם תלמידים לשמירה על קשר ולאיתור מצוקה: עברית וערבית
- איך אדבר עם תלמידי? עברית וערבית
- צפריר משתף תלמידים במחשבות, רגשות ולמידות ומעודד שיחה: אגרת דיגיטלית, מסמך מלווה לאגרת